

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเมืองและ การปกครอง **จีน** **1921~2021** หนึ่งศตวรรษ พรรคคอมมิวนิสต์จีน

ดร.พิทยา สุวคินทร์

ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนตำรา
จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2564

สารบัญ

คำนำ	(7)
บทที่ 1 กรอบแนวคิดทางประวัติศาสตร์การเมืองและการปกครองจีน	1
บทที่ 2 ประวัติศาสตร์และการเมืองจีน ค.ศ. 1921-1949	13
บทที่ 3 ภาพรวมการเมืองการปกครองจีน และเศรษฐกิจจีน ค.ศ. 1921-2021	31
บทที่ 4 ยุคเหมาเจ๋อตง (ค.ศ. 1949-1976)	59
บทที่ 5 ยุคเติ้งเสี่ยวผิง (ค.ศ. 1976-1997)	91
บทที่ 6 ยุคเจียงเจ๋อหมิน (ค.ศ. 1992-2002)	123
บทที่ 7 ยุคหูจิ่นเทา (ค.ศ. 2003-2012)	153
บทที่ 8 ยุคสีจิ้นผิง (ค.ศ. 2013-2021)	181
บทที่ 9 บทสรุป	217
ดัชนี	249

คำนำ

หนังสือ *การเมืองและการปกครองจีน 1921-2021 หนึ่งศตวรรษ พรรคคอมมิวนิสต์จีน* เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการที่ผู้เขียนได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สอนรายวิชา สส. 334 การเมืองและการปกครองจีน หนังสือ *การเมืองและการปกครองจีน* เล่มนี้จะทำหน้าที่เพื่ออ่านประกอบคำบรรยายสำหรับนักศึกษา และสำหรับผู้สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้จัดทำเนื้อหาของหนังสือเพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รับความสะดวกในการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้และทำความเข้าใจ และสามารถอ่านหนังสือเพื่อนำไปสู่การอภิปราย การซักถาม การวิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้มากขึ้น อีกทั้งเป็นเป้าประสงค์ของการศึกษาที่ต้องการใช้นักศึกษา นักวิชาการ เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมจีน

ทั้งนี้ การเขียนหนังสือ *การเมืองและการปกครองจีน 1921-2021 หนึ่งศตวรรษ พรรคคอมมิวนิสต์จีน* เล่มนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ทุนสนับสนุนการเขียนตำราทางวิชาการ และขอขอบคุณนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ ที่ผู้เขียนได้อ้างอิงประกอบการเขียน รวมทั้งนักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่ได้แลกเปลี่ยนมุมมองความคิดในประเด็นการเมืองและการปกครองจีน รวมทั้งเศรษฐกิจจีน ผู้เขียนถือว่าบุคคลเหล่านั้นได้ช่วยเปิดพรมแดนแห่งความคิดต่อผู้เขียนให้ก้าวไกลออกไป

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.จุลชีพ ชินวรรณ ที่เป็นแรงบันดาลใจต่อการศึกษาระดับปริญญาเอก และการทำงานที่เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ความประทับใจในความทุ่มเท ความอดทน และความเสียสละในการทำงาน จึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้เขียนทุ่มเทในการเขียนหนังสือเล่มนี้เพื่อเป็นการระลึกถึงพระคุณของท่านอาจารย์มาจนกระทั่งทุกวันนี้

พิทยา สุวพันธ์

ที่กล่าวมาแล้วพบว่า จากแนวคิดคาร์ลมาร์กซ์และชัยชนะของเลนิน ได้มีอิทธิพลต่อปัญญาชนและหนุ่มสาวชาวจีนตลอดจนผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีน เช่น เหมาเจ๋อตง⁶ โจวเินไหล หลิวเส้าฉี และเติ้งเสี่ยวผิง เป็นอย่างมาก ผู้นำเหล่านี้เกิดในช่วงปลายของระบบการเมืองเก่า เติบโตภายใต้สถานการณ์ปฏิวัติและบรรยากาศชาตินิยม อีกทั้งถูกหล่อหลอมด้วยความคิดของคาร์ลมาร์กซ์และเลนิน จนกลายเป็นพลังสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสังคมจีนในกาลต่อมา

การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ค.ศ. 1921-1927

เหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศและความระส่ำระสายความขัดแย้งทางการเมืองภายในจีนได้ช่วยให้ลัทธิคอมมิวนิสต์ในจีนดึงดูดใจปัญญาชนยิ่งขึ้นและมีความสำนึกทางการเมืองดังจะเห็นได้จาก “ขบวนการ 4 พฤษภาคม” (May Fourth Movement) เมื่อ ค.ศ. 1919 ซึ่งเป็นการเดินขบวนของนักศึกษา ปัญญาชน และประชาชน ที่ต่อต้านการลงนามของรัฐบาลจีนในสนธิสัญญาแวร์ซาย ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับที่ประเทศมหาอำนาจตกลงให้ญี่ปุ่นเข้ารับช่วงอิทธิพลของเยอรมนีในมณฑลชานตุง รวมทั้งเรียกร้องให้ยกเลิกข้อกำหนดนโยบายของประเทศ และเหมาเจ๋อตงถือว่า ค.ศ. 1919 เป็นปีที่จีนเปลี่ยนแปลงการปฏิวัติจากประชาธิปไตยแบบเก่า (คือการนำโดยชนชั้นกรรมาชีพ) มาเป็นประชาธิปไตยแบบใหม่ (คือ โดยการนำของชนชั้นปราศจากทรัพย์สิน)

⁶เทอด ประชาธรรม, เหมาเจ๋อตง และการปฏิวัติจีน ชีวิตในวัยเด็ก..ก่อตั้งพรรค..จนปลดแอกสำเร็จ, (กรุงเทพฯ: ชมรมหนังสือแสงตะวัน สำนักพิมพ์เจได, 2541). เหมาเจ๋อตงเกิดในมณฑลหูหนาน ในครอบครัวชาวนาที่เดิมยากจน แต่ได้ปรับปรุงฐานะของตนขึ้นมาจนอยู่ในระดับที่ร่ำรวย เหมาเจ๋อตงจบการศึกษาจากโรงเรียนฝึกหัดครูประจำมณฑลหูหนานที่เมืองฉางซา ใน ค.ศ. 1918 เขาได้ทำงานในปักกิ่งโดยเป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง บรรณารักษ์นายของเขาชื่อหลี่ต้าเจา ผู้ซึ่งเป็น Marxist จีนรุ่นแรกที่สำคัญคนหนึ่งที่พักกิ่ง เหมาเจ๋อตงได้ศึกษาและเริ่มนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ ก่อนที่จะเป็นผู้นำคอมมิวนิสต์ที่ยิ่งใหญ่ของโลก

ภาพรวมการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจจีน ค.ศ. 1921-2021

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็น 1 ใน 5 ประเทศคอมมิวนิสต์ที่เหลืออยู่ในโลก ฉะนั้นระบอบการเมืองจะไม่เหมือนกับระบบประชาธิปไตย คือการรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีน เมื่อเหมาเจ๋อตงก้าวขึ้นมามีอำนาจในการปกครองและสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อ ค.ศ. 1949 ระบบเศรษฐกิจต่างๆ มีการวางแผนและควบคุมจากส่วนกลาง (Centrally Control Economy) ต่อมาเติ้งเสี่ยวผิง ก้าวขึ้นมามีบทบาทได้มีการปฏิรูป ทำให้จีนมีระบบเศรษฐกิจแบบผสมหรือแบบกึ่งคอมมิวนิสต์ เพราะได้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจโดยการนำเข้ากลไกตลาดเข้ามาผสมผสานเป็นสังคมที่ใช้กลไกการตลาด (Socialism Market Economy) หรือที่จีนใช้คำว่าสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะแบบจีน (Socialism with Chinese Characteristics)

สาธารณรัฐประชาชนจีน (People's Republic of China: PRC) มีกรุงปักกิ่ง (ในภาษาชาวจีนเรียกว่า “เป่ย์จิง” – 北京 – Beijing) เป็นเมืองหลวง ธงชาติจีนเป็นรูปดาวสี่เหลี่ยม 5 ดวงบนพื้นสีแดง ดาวดวงใหญ่ หมายถึง พรรคคอมมิวนิสต์จีนซึ่งเป็นผู้นำผู้ปกครอง ดาวเล็กทั้ง 4 ดวง หมายถึง ขนชั้นที่ประกอบขึ้นเป็นสังคมจีน คือ ขนชั้นกรรมกร ขนชั้นชาวนา ขนชั้นนายทุนน้อย และขนชั้นนายทุนแห่งชาติ มีความหมายโดยรวมถึงเอกภาพของประชาชนจีนทุกชนชั้น ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน และวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันชาติ

พรรคคอมมิวนิสต์จีน

พรรคคอมมิวนิสต์จีน (Chinese Communist Party) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1921 ที่นครเซี่ยงไฮ้ และมีอำนาจปกครองสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อ ค.ศ. 1949 มาจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจปกครองจีนแบบเบ็ดเสร็จที่แท้จริง รัฐบาลและรัฐสภา มีหน้าที่ปฏิบัติตามมติและนโยบายที่พรรคกำหนดโดยยึดหลักประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) ลำดับอาวุโสในพรรคคอมมิวนิสต์มีความสำคัญเหนือตำแหน่งอื่น และเป็นตัวบ่งชี้อำนาจของผู้นำแต่ละคน

ตามธรรมนูญพรรค กำหนดให้มีการประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติ (Party Congress) ทุก 5 ปี นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งพรรคขึ้นใน ค.ศ. 1921 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาพรรคมาแล้ว 19 ครั้ง เมื่อ ค.ศ. 2017 โดยครั้งต่อไปจะจัดขึ้นในปลาย ค.ศ. 2022

คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Central Committee) เป็นตัวแทนสมัชชาพรรคแห่งชาติในการนำนโยบายของพรรคไปปฏิบัติ โดยคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีการประชุมเต็มคณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือมากกว่านั้น ตามคำสั่งของกรมการเมือง (Politburo) ส่วนสมาชิกกรมการเมืองมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน และสมาชิกถาวรกรมการเมืองมีการประชุมเป็นประจำทุกสัปดาห์ พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีสมาชิกประมาณ 91.91 ล้านคน (สถิติ ค.ศ. 2019) กระจายอยู่ทั่วประเทศและจะคัดเลือกผู้แทนระดับชาติจากมณฑลต่างๆ จากกองทัพ และจากองค์กรของรัฐรวมกว่า 2,000 คน เข้าร่วมการประชุมสมัชชาพรรค และในจำนวนนี้จะได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรค ชุดปัจจุบันมีสมาชิก 198 คน และสมาชิกสำรองอีก 166 คน จากจำนวนสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรค 198 คน จะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกกรมการเมืองจำนวน 25 คน โดยแบ่งเป็นสมาชิก 24 คน และสมาชิกสำรอง 1 คน และจากจำนวนสมาชิก 24 คน จะได้รับคัดเลือกให้เป็นสมาชิกถาวรประจำกรมการเมืองจำนวน 9 คน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญทางการเมืองระดับสูงสุดของจีน และหนึ่งในจำนวน 9 คน จะได้รับเลือกตั้งให้เป็นเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุด และจะได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีโดยอัตโนมัติ

ผลักดันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (ค.ศ. 1976-1980) มุ่งเน้น การเยียวยาและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจรวมทั้งการประกาศนโยบายปฏิรูป เศรษฐกิจและการเปิดประเทศ และใน ค.ศ. 1979 จึงได้นำเสนอแนวคิด “นโยบาย สี่ทันทสมัย” ในการพัฒนาประเทศ อันประกอบด้วย การเกษตร อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการทหาร ซึ่งนำไปสู่การเปิดประเทศเพื่อลดความขัดแย้ง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งยังเป็นการกำหนดจุดยืนในเวทีการเมือง ระหว่างประเทศ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศเพื่อเป็นกรอบ ในการพัฒนาประเทศ การรักษาสถิติประโยชน์แห่งชาติและการป้องกันประเทศ¹⁵

การเตรียมพร้อมในการเปิดประเทศและถือเป็นการพลิกโฉมหน้าของจีนอีกครั้งหนึ่ง เนื่องมาจากเต็งเสี่ยวผิงเห็นว่า การพึ่งตนเองยังคงเป็นหลักยึดถือปฏิบัติที่ไม่เปลี่ยนแปลง จีนยังคงสร้างมิตรภาพและความร่วมมือกับต่างประเทศ และ ทะนุถนอมสิทธิผลประโยชน์แห่งความเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง โดยยังระบุว่า จีนยังคงดำเนินนโยบายเปิดประเทศอย่างโดดเดี่ยวไม่โลเล ขยายการแลกเปลี่ยนกับ ภายนอกอย่างแข็งขันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค และอำนวยความสะดวกแก่กัน¹⁶ และยังคงเดินหน้าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (ค.ศ. 1981-1985) ที่เน้นการเดินหน้าสู่การเปิดประเทศและการปฏิรูปเศรษฐกิจโดยตั้งเป้าหมาย ให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมของประเทศเพิ่มขึ้นสองเท่าภายใน 20 ปี โดยใช้หลักการพื้นฐานความคิดของเหมาเจ๋อตงประสานเข้ากับสภาพความเป็นจริงของสังคมจีน

เต็งเสี่ยวผิง ได้ปรับแนวทางการสร้างสรรค์สังคมนิยมจากเน้นการต่อสู้ทางชนชั้น (ความสัมพันธ์ทางการผลิต) มาเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือพลังการผลิตทั่วทั้งสังคม ประชาชนได้ก้าวสู่ยุคของการ “มีอยู่มีกิน” และ “อยู่ดีกินดี” ตามลำดับ

¹⁵ไชยสิทธิ ดันตยกุล, *รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีนกับความสอดคล้อง ในการป้องกันประเทศ*, (กรุงเทพฯ: กองบัญชาการกองทัพอากาศ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ม.ป.ป.), 78-79.

¹⁶มาดามเต็งหยง, เต็งเสี่ยวผิง: *ว่าด้วยการปฏิวัติวัฒนธรรมและเค้าโครงความคิด เศรษฐกิจจีนใหม่*, แปลโดย สุขสันต์ วิเวกเมธากร (กรุงเทพฯ: เฮลท์แคร์ พลัปปลิซซิง, 2546), 197.

บทที่ 6

ยุคเจียงเจ๋อหมิน

(ค.ศ. 1992-2002)

การล่มสลายของอดีตสหภาพโซเวียตในช่วงต้นของทศวรรษ 1990 ได้ทำให้กระบวนการโลกาภิวัตน์ และความเป็นหนึ่งเดียวกันของเศรษฐกิจโลกปรากฏเป็นรูปร่างอย่างชัดเจนที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน กระแสเคลื่อนทุนนิยม ทั้งในรูปของเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ทุนข้ามชาติเป็นผู้ทรงอิทธิพลได้แผ่ครอบคลุมไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว กระแสโลกาภิวัตน์ในรูปของ “ตลาดเสรี” โดยองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นผู้ควบคุมได้กลายเป็นกระแสหลักของสังคมโลกทุกประเทศต้องเร่งปรับตัวเองให้เข้ากับกระแสเหล่านี้ ยุคที่มีการเปลี่ยนผ่านของผู้นำสาธารณรัฐประชาชนจีน เจียงเจ๋อหมิน (Jiang Zemin) ได้พยายามเสริมสร้างการยอมรับกับกระแสโลกาภิวัตน์และเพื่อการสืบทอดอำนาจทางการเมืองอย่างสมบูรณ์ โดยการสร้างหลักการและแนวคิดของตน ในทำนองเดียวกับความคิดของเหมาเจ๋อตง (Mao Zedong Thought) องค์ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวปฏิวัติสังคมเป็นผลพวงของการใช้หลักการพื้นฐานของลัทธิมาร์กซ์ ลัทธิเลนิน ประสานเข้ากับสภาพความเป็นจริงของจีน ที่ได้ปลดปล่อยประเทศจีนและประชาชนจีนหลุดพ้นจากการครอบงำของ “ภูเขาสามลูก” คือ ศักดินานิยม ทุนนิยมขุนนาง และจักรวรรดินิยม

และแนวคิดทฤษฎีของเติ้งเสี่ยวผิง “ระบบเศรษฐกิจตลาดสังคมนิยมที่มีลักษณะเฉพาะของจีน” ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมนิยมจากนโยบาย 4 ทันสมัย (Four Modernizations) ซึ่งหลักการของเจียงเจ๋อหมินจะเป็นแนวทางจริยธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมของสังคมจีน หรือเรียกรวมๆ ว่า อารยธรรมทางจิตใจ (Spiritual Civilization) ซึ่งจะมีเนื้อหาเน้นชาตินิยมและศีลธรรม เพื่อให้ชาวจีนตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมและประเทศชาติ โดยไม่ตกอยู่ใต้ความต้องการส่วนตัวด้านวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ผู้นำจีนรุ่นที่ 3 ต้องการที่จะสร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาทางจิตใจ ระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและจิตสำนึกต่อสังคมควบคู่กันไป

ทำให้ในยุคของสีจิ้นผิง จึงเป็นที่น่าจับตามองว่าในอนาคตสีจิ้นผิงจะนำพาจีนไปในทิศทางใด เพื่อให้จีนกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของโลก และจะมีวิธีการแก้ปัญหาภายในประเทศอย่างไร

การดำเนินนโยบายความฝันของจีน

ภายใต้การนำของสีจิ้นผิง ผู้นำรุ่นที่ 5 ได้แสดงวิสัยทัศน์เนื่องในโอกาสเปิดประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีนไว้ว่า “ความฝันของจีน” (Chinese Dream) คือ การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจีนในอีก 10 ปีข้างหน้าจะต้องเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากขึ้นกว่าเดิมอีกหลายเท่าเมื่อเทียบกับเศรษฐกิจจีนในอดีต และคาดว่าจะต้องเป็นอันดับหนึ่งของโลก แนวคิดที่วางนี้ถือได้ว่าเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเข้ามาลงทุนในจีน

จนกระทั่งการปกครองภายใต้การนำของสีจิ้นผิง ได้มีการดำเนินนโยบายที่เน้นการปฏิรูปโครงสร้างทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นการพลิกโฉมและสร้างจีนในอีกรูปแบบหนึ่ง แต่ยังคงเน้นการบริโภคนภายในประเทศ เน้นการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ มีนโยบายการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันอย่างชัดเจน เดินหน้ายุทธศาสตร์ให้หยางต่อไปอีกด้วย ภายใต้การนำของสีจิ้นผิงนั้น ถือได้ว่าการดำเนินนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่โดดเด่นต่อเนื่องจากผู้นำรุ่นก่อน และได้มีการประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ของปัจจุบัน นำสิ่งที่ดีและความผิดพลาดในอดีตมาเป็นบทเรียน ทั้งนี้จะเป็นอย่างไรต่อไปนั้น ก็คงต้องรอดูวิสัยทัศน์ของสีจิ้นผิง ที่กล่าวไว้ว่า “จะทำให้จีนเป็นผู้นำอันดับหนึ่งของโลก” ว่าจะใช้วิธีใดและจะทำได้หรือไม่นั้นก็คงต้องรอดูในอนาคตอันใกล้

จากที่ประชุมสมัชชาประชาชนครั้งที่ 18 สีจิ้นผิงได้กล่าวถึง “ร่างแผนแม่บทขนาดใหญ่ในการสร้างสังคมพอกินพอใช้อย่างทั่วถึงกับการเร่งรัดผลักดันสังคมนิยมที่ทันสมัย และได้ประกาศเคลื่อนพลสู่การบรรลุเป้าหมาย “ครบรอบ 100 ปี สองวาระ” การเสนอภารกิจบรรลุความฝันของจีนสู่การฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองแห่งประชาชาติจีน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ “สมัชชา 18” มีการกล่าวถึงความฝันของจีน ที่กำลังขบคิดถึงความเกี่ยวพันระหว่างตนกับความฝันของจีน ตลอดจน

มะเขือเทศ ถั่วเหลือง หมู และปลา จีนเป็นผู้ส่งออกสำคัญโดยส่งออกสินค้าทางการเกษตรคือ ผัก ผลไม้ ปลา ผลิตภัณฑ์จากแป้งและเนื้อ โดยได้ส่งออกผ่านทางฮ่องกง ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นการเกษตรแบบใช้พื้นที่ต่อไร่แบบเข้มข้น (Intensive Cultivation) โดยจีนมีพื้นที่ทางการเกษตรคิดเป็นเพียงร้อยละ 3 ใน 4 ของสหรัฐอเมริกา แต่จีนสามารถมีผลผลิตทางการเกษตร (ทั้งพืชและสัตว์) มากกว่าสหรัฐอเมริการ้อยละ 30 และรัฐบาลจีนคาดว่าจะสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยี ปุ๋ย และสินค้าทุนอื่นๆ มากขึ้น

จีนกับการเปลี่ยนแปลงเป็นประเทศมหาอำนาจ

การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจจีน ซึ่งเกิดจากภาคส่งออกเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนั้น ส่งผลให้จีนเป็นประเทศที่มีทุนสำรองระหว่างประเทศมากที่สุดของโลก บทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจโลก หากเศรษฐกิจของจีนยังขยายตัวในระดับสูงเหมือนกับที่เคยเป็นมา จะทำให้จีนกลายเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของโลก แต่ไม่ได้หมายความว่า จีนจะเข้ามามีบทบาทแทนที่สหรัฐอเมริกาได้อย่างสมบูรณ์ เงินหยวนของจีนยังไม่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลเท่าที่ควร ระดับเทคโนโลยีและความก้าวหน้าของภาคอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งแสนยานุภาพทางการทหารยังเป็นรองสหรัฐอเมริกา ตลอดจนภาคธุรกิจการเงินที่ยังไม่ได้เปิดเสรีทางการเงินและมีตราสารอนุพันธ์ที่เป็นแหล่งระดมเงินทุนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและธุรกิจได้อย่างเต็มที่ การเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของจีนที่ทรงอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลก (เหมือนกับที่อังกฤษและสหรัฐอเมริกาเคยเป็นมาในอดีต) อาจจะต้องใช้เวลาอีกพอสมควร อย่างไรก็ตามประสบการณ์การพัฒนาของจีนในอดีตก็แสดงศักยภาพของเศรษฐกิจจีนที่พร้อมจะเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ได้ ดังนี้

1. เทคโนโลยี เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมที่สำคัญที่มีผลต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ประเทศผู้มาทีหลังในการปฏิวัติอุตสาหกรรม (เช่น สหรัฐอเมริกากับจีน) สามารถเรียนรู้ความผิดพลาดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของประเทศที่เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมมาก่อน รวมทั้งประเทศผู้มา

การเมืองและการปกครองจีน 1921~2021

หนึ่งศตวรรษ พรรคคอมมิวนิสต์จีน

การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนเมื่อ ค.ศ. 1921 ได้ผ่านประสบการณ์การต่อสู้ การปฏิวัติมา 28 ปี จนเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงการเมืองและการปกครองมาเป็น สาธารณรัฐประชาชนจีนที่นำโดยเหมาเจ๋อตงเมื่อ ค.ศ. 1949 มีการปิดประเทศ และการพึ่งตนเอง และเข้าสู่ยุคเติ้งเสี่ยวผิง มีการปฏิรูปและการเปิดประเทศเมื่อ ค.ศ. 1978 จนเข้าสู่ยุคเจียงเจ๋อหมิงในช่วงต้นทศวรรษ 1990 มีการเปิดกว้าง ทางการเมืองและเศรษฐกิจ พร้อมกับการรับฮองกงและมาเก๊ากลับคืนสู่มาตุภูมิ ต่อมาในยุคหูจิ่นเทา ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 จีนก้าวทะยานขึ้นเป็นประเทศ มหาอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ และผู้นำจีนรุ่นที่ 5 ยุคสีจิ้นผิง จีนได้ขยาย บทบาทและอิทธิพลในต่างประเทศและภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก เมื่อถึง ค.ศ. 2021 ถือเป็นวาระครบ 100 ปี แห่งการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่ยังคงบทบาททาง การเมืองและการปกครองจีน และผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังเตรียมความพร้อม เพื่อก้าวไปสู่วาระครบ 100 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน ใน ค.ศ. 2049

ดร.พิทยา สุวคันธ์

รองศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษา

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สัตวศาสตร์-ประมง)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ พ.ศ. 2535
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ทุนสำนักงานคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.) พ.ศ. 2540
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พ.ศ. 2550

ISBN 978-616-314-835-3

9 786163 148353

ราคา 270 บาท

หมวดรัฐศาสตร์

<http://thammasatpress.tu.ac.th>